

**USTAWA**  
**z dnia 26 czerwca 2003 r.**

**o zmianie ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora**

Opracowano na  
podstawie: Dz.U. z  
2003 r. Nr 137, poz.  
1301.

**Art. 1.**

W ustawie z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz.U. Nr 73, poz. 350 i Nr 137, poz. 638, z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 98, poz. 604, Nr 106, poz. 679, Nr 121, poz. 770 i Nr 160, poz. 1080, z 1998 r. Nr 162, poz. 1118, z 1999 r. Nr 52, poz. 527 i 528, z 2000 r. Nr 6, poz. 69, z 2001 r. Nr 94, poz. 1032 i Nr 138, poz. 1567, z 2002 r. Nr 27, poz. 266 i Nr 199, poz. 1673 oraz z 2003 r. Nr 45, poz. 391) wprowadza się następujące zmiany:

1) rozdział 2 otrzymuje brzmienie:

„Rozdział 2

Immunitet parlamentarny

- Art. 6. 1. Poseł lub senator nie może być pociągnięty do odpowiedzialności za swoją działalność wchodzącą w zakres sprawowania mandatu ani w czasie jego trwania, ani po jego wygaśnięciu, z zastrzeżeniem art. 6a. Za taką działalność poseł lub senator odpowiada tylko przed Sejmem lub Senatem.
2. Działalność, o której mowa w ust. 1, obejmuje zgłaszanie wniosków, wystąpienia lub głosowania na posiedzeniach Sejmu, Senatu lub Zgromadzenia Narodowego oraz ich organów, na posiedzeniach klubów, kół i zespołów poselskich, senackich lub parlamentarnych, a także inną działalność związaną nieodłącznie ze sprawowaniem mandatu.
3. Za działalność, o której mowa w ust. 1, poseł lub senator ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną lub finansową na zasadach określonych w ustawie oraz w regulaminach Sejmu lub Senatu.
- Art. 6a. Poseł lub senator, który podejmując działania wchodzące w zakres sprawowania mandatu, narusza prawa osób trzecich, może być pociągnięty do odpowiedzialności sądowej tylko za zgodą Sejmu lub Senatu.
- Art. 7. 1. Od dnia ogłoszenia wyników wyborów do dnia wygaśnięcia mandatu poseł lub senator nie może być pociągnięty do odpowiedzialności karnej bez zgody Sejmu lub Senatu, z zastrzeżeniem art. 8.

2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, dotyczy czynów popełnionych do dnia wygaśnięcia mandatu, w tym czynów popełnionych przed dniem ogłoszenia wyników wyborów.
3. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania w postępowaniu karnym, wszczętym przed dniem ogłoszenia wyników wyborów, wobec osoby, która została wybrana na posła lub senatora.
4. Pociągnięcie do odpowiedzialności karnej może nastąpić tylko za czyn wskazany we wniosku, który był podstawą wyrażenia zgody przez Sejm lub Senat. Pociągnięcie posła lub senatora do odpowiedzialności za inny czyn wymaga odrębnej zgody Sejmu lub Senatu.

Art. 7a. Przedawnienie w postępowaniu karnym czynu objętego immunitetem nie biegnie w okresie korzystania z immunitetu.

Art. 7b. 1. Wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie posła lub senatora do odpowiedzialności karnej w sprawie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego składa się za pośrednictwem Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego.

2. Wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie posła lub senatora do odpowiedzialności karnej w sprawie o przestępstwo ścigane z oskarżenia prywatnego składa oskarżyciel prywatny, po wniesieniu sprawy do sądu.
3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, sporządza i podpisuje adwokat lub radca prawny, z wyjątkiem wniosków składanych w swoich sprawach przez sędziów, prokuratorów, adwokatów, radców prawnych, notariuszy oraz profesorów i doktorów habilitowanych nauk prawnych.
4. Wnioski, o których mowa w ust. 1 i 2, powinny zawierać:
  - 1) oznaczenie wnioskodawcy oraz pełnomocnika,
  - 2) imię i nazwisko oraz datę i miejsce urodzenia posła lub senatora,
  - 3) wskazanie podstawy prawnej wniosku,
  - 4) dokładne określenie czynu, którego dotyczy wniosek, ze wskazaniem czasu, miejsca, sposobu i okoliczności jego popełnienia oraz jego skutków, a zwłaszcza charakteru powstałej szkody,
  - 5) uzasadnienie.

5. Przepisy ust. 2-4 stosuje się odpowiednio do wniosku o wyrażenie zgody na pociągnięcie posła lub senatora do cywilnej odpowiedzialności sądowej w sprawach, o których mowa w art. 6a.

Art. 7c. 1. Wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie posła lub senatora do odpowiedzialności karnej składa się Marszałkowi Sejmu lub Marszałkowi Senatu, który kieruje ten wniosek do organu właściwego do rozpatrzenia wniosku na podstawie regulaminów Sejmu lub Senatu, zawiadamiając jednocześnie posła lub senatora, którego wniosek dotyczy, o treści wniosku.

2. Organ właściwy do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, powiadamia posła lub senatora, którego wniosek dotyczy, o terminie rozpatrzenia wniosku.
  3. Na żądanie organu właściwego do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, sąd albo odpowiedni organ, przed którym toczy się postępowanie wobec posła lub senatora, udostępnia akta postępowania.
  4. Poseł lub senator, którego wniosek dotyczy, przedstawia organowi właściwemu do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, wyjaśnienia i własne wnioski w tej sprawie w formie pisemnej lub ustnej.
  5. Po rozpatrzeniu sprawy organ właściwy do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, uchwała sprawozdanie wraz z propozycją przyjęcia lub odrzucenia wniosku.
  6. Sejm lub Senat wyraża zgodę na pociągnięcie posła lub senatora do odpowiedzialności karnej w drodze uchwały podjętej bezwzględną większością głosów ustawowej liczby posłów lub senatorów. Nieuzyskanie wymaganej większości głosów oznacza podjęcie uchwały o niewyrażeniu zgody na pociągnięcie posła lub senatora do odpowiedzialności karnej.
  7. Przepisy ust. 1-6 oraz art. 10a stosuje się odpowiednio do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w art. 7b ust. 5.
- Art. 8. 1. W zawiadomieniu, o którym mowa w art. 7c ust. 1, Marszałek Sejmu lub Marszałek Senatu wyznacza termin na złożenie przez posła lub senatora oświadczenia o wyrażeniu zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej.
2. Jeżeli poseł lub senator złoży oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, przepisów art. 7c ust. 2-6 nie stosuje się.
  3. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, poseł lub senator kieruje, w formie pisemnej, do Marszałka Sejmu lub Marszałka Senatu, który zwraca się do organu właściwego do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w art. 7c ust. 1, o przedstawienie opinii co do formalnej poprawności tego oświadczenia.
  4. Marszałek Sejmu lub Marszałek Senatu może zwrócić się do posła lub senatora o uściślenie treści oświadczenia w wyznaczonym terminie. Nieuściślenie treści w tym terminie powoduje pozostawienie oświadczenia bez biegu; w takim przypadku mają zastosowanie przepisy art. 7c ust. 2-6.
  5. Pociągnięcie do odpowiedzialności karnej może nastąpić tylko za czyn wskazany we wniosku, co do którego poseł lub senator wyraził zgodę w trybie określonym w ust. 1-4. Pociągnięcie do odpowiedzialności za inny czyn wymaga odrębnej zgody, wyrażonej w trybie określonym w ust. 1-4 albo w trybie określonym w art. 7c.
  6. W przypadku gdy poseł lub senator wyrazi zgodę na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej za część czynów wskazanych we wniosku, w pozostałym zakresie wniosek jest rozpatrywany w trybie określonym w art. 7c.

7. O złożeniu przez posła lub senatora oświadczenia, o którym mowa w ust. 1, Marszałek Sejmu lub Marszałek Senatu niezwłocznie informuje Sejm lub Senat.
  8. Wycofanie zgody, o której mowa w ust. 1, jest prawnie bezskuteczne.
  9. Przepisy ust. 1-8 nie mają zastosowania do spraw, o których mowa w art. 6a.
- Art. 9.
1. Minister Sprawiedliwości - Prokurator Generalny w terminie 60 dni od dnia ogłoszenia wyników wyborów informuje Marszałka Sejmu lub Marszałka Senatu o toczących się przeciwko posłom lub senatorom postępowaniach karnych wszczętych przed dniem ogłoszenia wyników wyborów.
  2. W przypadku uzyskania przez posła lub senatora mandatu w trakcie kadencji Sejmu lub Senatu przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.
  3. Poseł lub senator, przeciwko któremu toczy się postępowanie karne wszczęte przed dniem wyboru, może wystąpić do Sejmu lub Senatu z wnioskiem o zażądanie przez Sejm lub Senat zawieszenia postępowania karnego do czasu wygaśnięcia mandatu. Wniosek nie może dotyczyć wykonania kary orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu.
  4. Wniosek, o którym mowa w ust. 3, składa się do Marszałka Sejmu lub Marszałka Senatu.
  5. Wniosek, o którym mowa w ust. 3, zawiera w szczególności: dokładne oznaczenie sprawy karnej, ze wskazaniem organu, przed którym toczy się postępowanie, uzasadnienie wniosku oraz podpis wnioskodawcy.
  6. Jeżeli wniosek, o którym mowa w ust. 3, nie odpowiada warunkom określonym w ust. 3 i 5, Marszałek Sejmu lub Marszałek Senatu, po zasięgnięciu opinii Prezydium Sejmu lub Prezydium Senatu, zwraca go wnioskodawcy w celu uzupełnienia.
  7. Jeżeli wniosek, o którym mowa w ust. 3, odpowiada warunkom określonym w ust. 3 i 5, Marszałek Sejmu lub Marszałek Senatu kieruje ten wniosek do rozpatrzenia przez organ właściwy na podstawie regulaminów Sejmu lub Senatu.
  8. Do postępowania z wnioskiem, o którym mowa w ust. 3, stosuje się odpowiednio przepisy art. 7c ust. 2-5.
  9. Sejm lub Senat żąda zawieszenia postępowania karnego, o którym mowa w ust. 3, w drodze uchwały podjętej większością 3/5 głosów ustawowej liczby posłów lub senatorów.
  10. Poseł lub senator może złożyć Marszałkowi Sejmu lub Marszałkowi Senatu oświadczenie, że nie będzie występował z wnioskiem, o którym mowa w ust. 3. Przepisy ust. 5 i 6 oraz art. 8 ust. 7 stosuje się odpowiednio.

- Art. 10. 1. Poseł lub senator nie może być zatrzymany lub aresztowany bez zgody Sejmu lub Senatu, z wyjątkiem ujęcia go na gorącym uczynku przestępstwa i jeżeli jego zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania.
2. Zakaz zatrzymania, o którym mowa w ust. 1, obejmuje wszelkie formy pozbawienia lub ograniczenia wolności osobistej posła lub senatora przez organy stosujące przymus.
3. O zatrzymaniu posła lub senatora, o którym mowa w ust. 1, należy niezwłocznie powiadomić Marszałka Sejmu lub Marszałka Senatu. Na żądanie Marszałka Sejmu lub Marszałka Senatu poseł lub senator musi być natychmiast zwolniony.
4. Wniosek o wyrażenie zgody na zatrzymanie lub aresztowanie posła lub senatora składa się za pośrednictwem Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego.
5. Wniosek, o którym mowa w ust. 4, powinien zawierać:
- 1) oznaczenie wnioskodawcy,
  - 2) imię i nazwisko oraz datę i miejsce urodzenia posła lub senatora,
  - 3) dokładne określenie czynu oraz jego kwalifikację prawną,
  - 4) podstawę prawną zastosowania określonego środka,
  - 5) uzasadnienie, wskazujące w szczególności na konieczność zastosowania określonego środka.
6. Do postępowania z wnioskiem w sprawach wyrażenia zgody na zatrzymanie lub aresztowanie posła lub senatora przepisy art. 7c ust. 2-5 stosuje się odpowiednio.
7. Sejm lub Senat wyraża zgodę na zatrzymanie lub aresztowanie posła lub senatora w drodze uchwały podjętej bezwzględną większością głosów ustawowej liczby posłów lub senatorów. Nieuzyskanie wymaganej większości głosów oznacza podjęcie uchwały o niewyrażeniu zgody na zatrzymanie lub aresztowanie posła lub senatora.
8. Wymóg uzyskania zgody Sejmu lub Senatu nie dotyczy wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu.
- Art. 10a. 1. Marszałek Sejmu lub Marszałek Senatu przesyła niezwłocznie uchwałę, o której mowa w art. 7c ust. 6, art. 9 ust. 9 i art. 10 ust. 7, albo oświadczenie posła lub senatora, o którym mowa w art. 8 ust. 1, wnioskodawcy.
2. Uchwały, o których mowa w ust. 1, podlegają ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.
- Art. 10b. Przepisy dotyczące wyrażenia zgody na pociągnięcie posła lub senatora do odpowiedzialności karnej stosuje się odpowiednio do odpowiedzialności za wykroczenia.
- Art. 11. 1. W odniesieniu do posłów uzyskujących mandat w trakcie kadencji Sejmu, przepisy niniejszego rozdziału mają odpowiednie

zastosowanie od dnia obsadzenia mandatu w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 46, poz. 499, Nr 74, poz. 786 i Nr 154, poz. 1802, z 2002 r. Nr 14, poz. 128, Nr 113, poz. 984, Nr 127, poz. 1089 i Nr 153, poz. 1271 oraz z 2003 r. Nr 57, poz. 507 i Nr 130, poz. 1188).

2. W odniesieniu do senatorów uzyskujących mandat w wyniku wyborów uzupełniających do Senatu przepisy niniejszego rozdziału stosuje się od dnia ogłoszenia wyników tych wyborów.
3. Uchwała wyrażająca zgodę na pociągnięcie posła lub senatora do odpowiedzialności karnej, uchwała wyrażająca zgodę na pociągnięcie posła lub senatora do cywilnej odpowiedzialności sądowej za działalność wchodzącą w zakres sprawowania mandatu, która narusza prawa osób trzecich, oraz oświadczenie posła lub senatora o wyrażeniu zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej, są skuteczne także w przypadku gdy poseł lub senator zostanie wybrany do Sejmu lub Senatu następnej kadencji.
4. Jeżeli po nadaniu biegu wnioskowi, o którym mowa w art. 7b ust. 1, 2 albo 5 lub w art. 10 ust. 4, a przed podjęciem przez Sejm lub Senat rozstrzygnięcia w tych sprawach, upłynie kadencja Sejmu, postępowanie w danej sprawie toczy się nadal w Sejmie lub w Senacie następnej kadencji, o ile poseł lub senator, którego wniosek dotyczy, został wybrany na tę kadencję.

Art. 12. Szczegółowy tryb postępowania w sprawach uregulowanych w niniejszym rozdziale określają regulaminy Sejmu i Senatu.”;

2) w art. 23 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Posłowie i senatorowie tworzą biura poselskie, senatorskie lub poselsko-senatorskie w celu obsługi swojej działalności w terenie.”.

## **Art. 2.**

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.